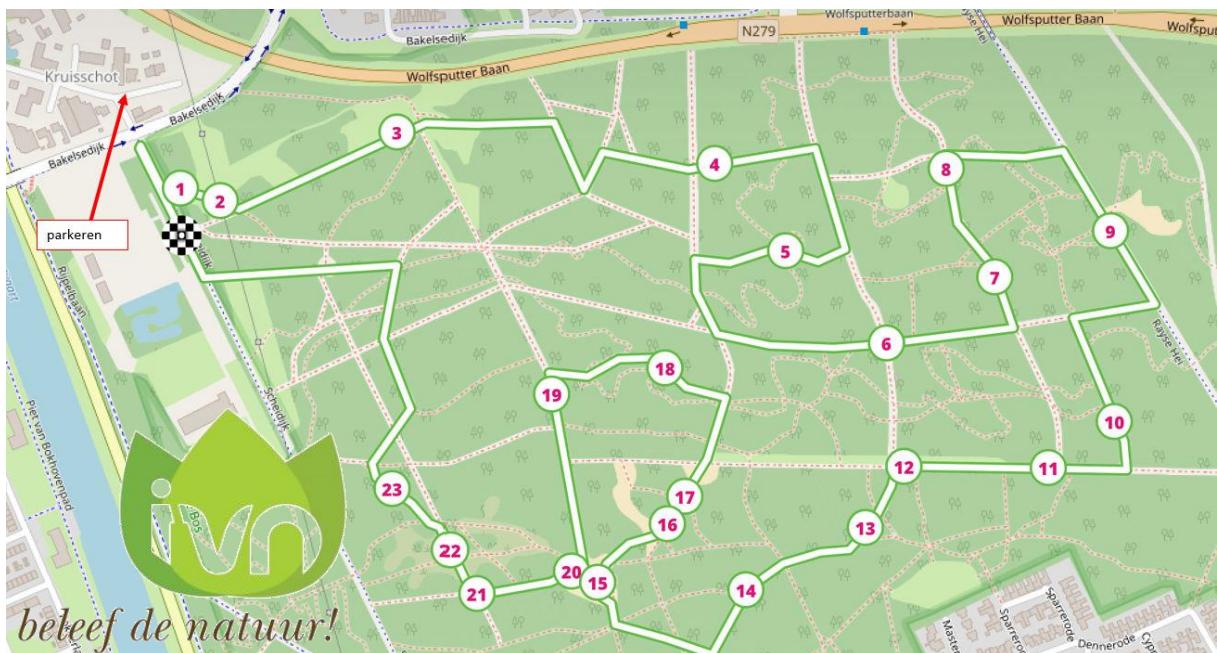

Bakelsbosch en bomen

Het bos is oorspronkelijk een naaldbos. Het wordt in de volksmond "de Bakelse Bossen" genoemd. De oudste bospercelen dateren van 1915. De stuifduinen werden beplant met grove den, andere naaldboutsoorten en Amerikaanse eik. Tegenwoordig is er meer variatie in het bomenbestand. Aardig zijn de stuifheuveltjes, een jeneverbesstruweel, een stukje open stuifzand ('de schietbaan') en een klein heideveldje. De wandeling leidt over goed begaanbare zandpaden en kleine stuifzandvlaktes. Ruim de helft van de infopunten is gewijd aan de bomen in het bos. Het bos wordt kris-kras doorsneden door routes voor mountainbikers. Voor Brabant Water is het bos een waterwingebied. Naar believen kunnen stukken van de route afgekort worden.

Het startpunt van de route is in de Braaksestraat in Helmond. Na parkeren de Bakelsedijk oversteken. De lengte van de route is circa 5 km en kan naar believen ingekort worden. Je kan deze route ook wandelen met de app 'IVN routes'. De wandeling is samengesteld door IVN Helmond.

1 Robinia

Er staan hier diverse Robinia's of valse acacia's. Je kunt ze herkennen aan de gegroefde bast en grillige takken. Het hout van de Robinia is zeer duurzaam en wordt gekloofd veel toegepast als landelijk ogend

hekwerk. De boom bloeit in juni met witte bloemtrossen en is een goede drachtplant voor bijen. De meeste voedingswinkels verkopen speciale acacia'honing.

2 drinkwater

Bekijk het informatiebord van Brabant Water voor informatie over de waterwinning.

3 zomereik

Op de open vlakte links staan enkele prachtige zomereiken. De eik is een bijzondere waardevolle boom in het bosecosysteem omdat er zoveel organismen van afhankelijk zijn. Uit een onderzoek in 1984 bleek dat

de eik, na de wilg, op de tweede plaats kwam met 453 soorten insecten die in en op de eik leven.

4 sparrenbos en mostapijt

Het perceel links van het pad is beplant met douglassparren. De boom komt van nature voor in het westen van Noord-Amerika. In Europa wordt de soort veel aangeplant vanwege het hout, dat breed toegepast wordt in de bouw. De kegels herken je aan de schubben met driepuntige slippen. Kenmerkend is de frisse citrusgeur die vrijkomt als je de naalden fijnwrijft tussen je vingers. De bodem onder de

sparren is een groen mostapijt. Voor andere planten is er onder de sparren teveel schaduw. Het mos met de groene 'sterretjes' is haarmos.

5 beuk

Rechts een flinke groep beuken. De afgelopen decennia is veel naalddhout vervangen door loofhout. Dat heeft de aantrekkelijkheid en biodiversiteit van het bos verbeterd. Beukenhout wordt veel gebruikt voor het maken van meubilair en speelgoed. Het is hard, zeer goed te bewerken en splintert niet. En die laatste eigenschap maakt het hout zo geschikt voor speelgoed, gereedschapstelen en gebruiksvoorwerpen. De beuk wordt veel toegepast als haag vanwege zijn fijne vertakking en het feit dat het dorre blad in de winter niet afvalt.

6 stekelvaren

Onder naaldbomen kunnen niet veel planten groeien. Er valt te weinig licht op de bodem en het naaldenpakket levert geen voedzame humuslaag. De bodemvegetatie bestaat voornamelijk uit mossen

en varens. Vaak is het een stekelvaren.

7 leeftijd

In 2021 is er flink gedund in het bos. Veel grote sparren, dennen en Amerikaanse eiken zijn omgezaagd en afgevoerd. Op veel plekken zie je de afgezaagde stompjes. Daardoor kun je goed de leeftijd vaststellen door de jaarringen te tellen. De stronk op de foto heeft er 55 jaar over gedaan om deze omvang te bereiken. Je kunt er ook goed aan zien wat goede en wat slechte jaren waren (Brede en smalle ringen). Er is een hele wetenschap gebaseerd op de variatie in dikte van jaarringen: de dendrochronologie.

8 hemlockspar

Rechts van het pad een groepje hemlocksparren. Een snelgroeïende conifeer met een open kroon. In Noord-Amerika waar deze boom oorspronkelijk vandaan komt kan hij wel 60 meter hoog worden. De

naalden zijn variabel in lengte, korte en lange door elkaar heen. De bovenzijde is glanzend donkergroen en aan de onderzijde zitten twee witte huidmondstreepjes. De kleine kegeltjes lijken op die van de lariks. De boom wordt tegenwoordig niet meer aangeplant voor houtproductie. Hier en daar staan nog kleine groepjes. De boom wordt nog voornamelijk toegepast vanwege de sierwaarde en is geschikt voor parken, begraafplaatsen of heel grote tuinen.

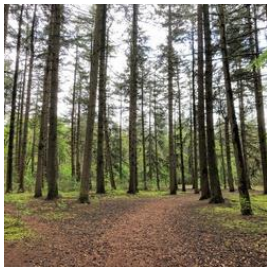
9 Amerikaanse eik

Langs het pad zie je veel zaailingen van de Amerikaanse eik. Sinds 1825 wordt de boom op grote schaal aangeplant in bossen. Hij groeit goed op arme grond en sneller dan de inlandse eik. Een nadeel van de Amerikaanse eik is dat deze een brede en dichte kroon vormt en daardoor andere boomsoorten verdringt en geen ondergroei toelaat. Ook voegt de boom weinig natuurwaarde toe,

hetgeen blijkt uit het aantal insecten dat van de boom leeft (12). Er zijn beheerders die vinden dat deze exoot hier niet thuis hoort en daarom wordt hij de laatste tijd in natuurgebieden geleidelijk teruggedrongen. Niet altijd met succes, een afgezaagde stobbe schiet weer snel uit. En de eikels kiemen gemakkelijk en massaal.

10 douglasbos

Je loopt hier tussen percelen waar ook weer uitsluitend douglassparren groeien (net als bij punt 4). Er gaat een zekere rust uit van de uniformiteit in aanplant. Het hele jaar door kun je, als je goed luistert, hier vanuit de boomtoppen een iel gepiep horen; het roepje van het goudhaantje, waarmee ze contact houden met elkaar. Dit kleinste vogeltje van ons land foerageert uitsluitend in naaldbomen.

11 Wood Wide Web

Als een loofboom, bijvoorbeeld een eik, omgezaagd wordt, dan schieten binnen een jaar vanuit de stonk nieuwe scheuten omhoog. Naaldbomen hebben dat vermogen niet. Dus als die

omgezaagd wordt krijgt de wortel geen voeding meer en zal de stonk afsterven. Maar soms, zoals hier, blijft de stonk leven en raakt helemaal overgroeid met nieuw houtweefsel. Pas sinds enkele jaren weet men dat zo'n stonk gevoed wordt door soortgenoten die in de buurt staan. Bomen hebben ondergronds contact via schimmeldraden. Dat noemt men wel het 'Wood Wide Web'. Overal waar naaldbomen staan, kun je met een beetje zoeken dergelijke levende stobben vinden.

12 berkenzwam

Hoewel de herfst het paddenstoelenseizoen is, zijn er houtzwammen die het hele jaar doorgroeien. O.a. de berkenzwam die je uitsluitend op berken ziet. Het zwamlichaam, de schimmeldraden, eten het hout van de stam op. De 'hoedjes' aan de zijkant van de stammen zijn de vruchtlichamen die de sporen produceren.

13 heuvels

Het terrein is hier, en op veel andere plaatsen in Brabant, heuvelachtig. Het zand in Brabant is, na de laatste ijstijd, zo'n 10.000 jaar geleden, door noordenwinden als een deken over Nederland afgezet in de vorm van zandruggen en duinen. Zo zijn ook deze duinen ontstaan.

14 open bos

Door andere aanplant, met uitsluitend loofbomen als eik, berk en vogelkers, heerst in dit deel van het bos een compleet andere sfeer. Door de aard van de beplanting is het lichter en meer open. Goed voor de biodiversiteit. Hier leven heel andere insecten, spinnen en vogels.

15 zandverstuiving

Zandverstuivingen ontstonden in het verleden doordat de heidevelden werden overbegraasd en te veel werden afgeplagd. De open plekken blijven nu in stand doordat er veel gespeeld wordt. Langs de randen van het zand groeit een typische pioniersvegetatie die het zand probeert vast te leggen. Daartussen leven verschillende zandbijen. Meer info via onderstaande link. [info zandverstuiving](#)

16 grove den

Sinds de laatste ijstijd, 12.000 jaar geleden, komt de grove den in Nederland voor. Het is een pioniersoort die goed groeit op voedselarme gronden zoals droge zandgronden. In Nederland zijn tussen 2001

tot 2006 door Alterra bosinventarisaties verricht waar uit bleek dat een derde van het Nederlandse bos bestond uit aanplant van grove den. De boom is tijdens de crisisjaren (1930 – 1940) op arme zandgronden, o.a. in Brabant, op grote schaal aangeplant. Het hout werd gebruikt als stutpalen in de kolenmijnen. Timmerhout van de grove den wordt 'grenen' genoemd. Van oudsher is de boom een belangrijke leverancier van terpentijnolie, hars en teer. De exemplaren die hier staan zijn niet aangeplant, maar het zaad is komen aanwaaien. Ze worden daarom wel vliegdennen genoemd.

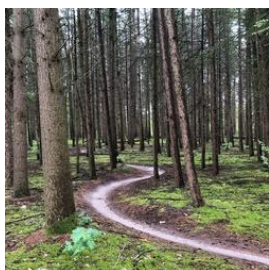
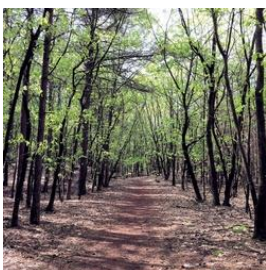
17 jeneverbessen

De jeneverbess is zeldzaam in Nederland. Verspreid in het land, op zandverstuivingen en heidevelden, komen nog kleine groepjes voor. Er zijn aparte mannelijke en vrouwelijke struiken. De rechter hier is een vrouwtje

(heeft bessen), de linker een mannetje. De bessen van de jeneverbess hebben twee jaar nodig om rijp te worden. Je ziet aan de struiken dan ook groene, eenjarige en blauwe, tweejarige bessen. Proef eens een rijpe bes. De bessen worden in de winter vooral door lijsterachtigen gegeten. De kramsvogel is er dol op. De mens gebruikt ze bij het stoken van jenever en om voedsel te kruiden. Meer info over de jeneverbess volg onderstaande link. [info jeneverbess](#)

18 MTB

Ook deze mooie laan tussen de Amerikaanse eiken wordt doorkruist door de kronkelige paden voor de mountainbikes (MTB's). Je zag ze overal in het bos. De Brabantse naaldbossen zijn geliefd voor de aanleg van

deze routes; juist vanwege de van nature aanwezige heuvels.

19 adelaarsvaren

De bodembegroeiing bestaat op sommige plekken uit adelaarsvaren die vele tientallen vierkante meters bedekt. In de zomer donkergroen en wel een meter hoog. In de winter een bruine, ingezakte massa verdord loof. De varen vermeerdt zich met ondergrondse uitlopers, waardoor in enkele tientallen jaren enorme oppervlaktes veroverd kunnen worden. De plant

bevat giftige stoffen en wordt dan ook door vee, reeën en konijnen gemeden.

20 zandbijen

In het voorjaar en zomer zie je bij zonnig weer rondom de zandverstuivingen en aan de randen van zandpaden zandbijen ijverig heen en weer vliegen. Als je even zoekt vindt je hun holletjes in het zand. Ze graven ondiepe gangetjes

waarin ze stuifmeel en nectar opslaan. Daar worden eitjes in gelegd. De larven voeden zich met de voedselvoorraad. Het volgend voorjaar kruipen de jonge bijen uit de grond. Er zijn tientallen soorten zandbijen. Hier zie je in het voorjaar vooral de grijze zandbij. Ze steken niet. Wilde bijen spelen een belangrijke rol bij de bestuiving van voedselgewassen.

21 tijdreis

Dit pad was ooit een schietbaan (zie bijgevoegde foto's). Op kaarten vanaf 1929 tot 1954 is de schietbaan ingetekend. Op internet is de volgende informatie te vinden: "Schietvereniging Helmond is een van de oudste schietverenigingen van het zuiden, deze werd opgericht in 1921 door enkele leden van de Helmondse burgerwacht. Destijds werd er geschoten in de Bakelse bossen achter het

waterpompstation, dit werd de schietberg genoemd." Je kunt zelf oude stafkaarten van 1815 - heden raadplegen op de website [topotijdreis](http://topotijdreis.nl)

22 heide

Als je hier de enkele plukjes heide ziet staan, kun je je amper voorstellen dat dit gebied, voordat het beplant werd met naaldbomen, vooral bestond uit stuifzand en uitgestrekte heidevelden. Het is struikheide. Het bloeit in de nazomer. De andere heidesoort, dopheide, groeit meer op natte plekken, zoals rondom vennen.

23 levensboom

Rechts van het pad staat een groep levensbomen. Ze zijn in slechte conditie. Deze conifeer is beter bekend onder zijn Latijnse naam Thuja.

In diverse kweekvormen wordt de Thuja toegepast als haagconifeer. In de bosbouw wordt hij gebruikt voor houtproductie. Hij heeft licht, roodbruin kernhout. Het is erg duurzaam en waardevol. De Noord-Amerikaanse soorten worden verhandeld onder de namen Red Cedar (*Thuja plicata*) en White Cedar (*Thuja occidentalis*).

24 eindpunt

Dit is het einde van de wandeling. We hopen dat u genoten hebt van de tocht. Bent u tijdens de tocht een wijziging tegen gekomen? Laat het ons weten via wandelen.ivn.helmond@gmail.com

